

ماهی سیاه

سیاوش کسرائی از امتیازات زندگی آدمی یکی هم این را می‌بیند که او به تَبِ نرمِ رقص ماهی چشم دوزد و حتی یک لحظه هم شده بازتاب نوعی هنر را در حرکات ماهی بنگرد. تَبِ نرمِ رقص ماهی خود دلیل است بر آن‌که زندگی زیباست. و اصولاً چنین حرکتی ما را به یاد هنر پلاستیک می‌اندازد. آیا بردیا حدادی از این لحاظ متأثر از این تصویر نیست؟ حتماً چنین است!

اقیانوس آرام به تنهایی از همه خشکی‌های عالم بزرگتر است. این‌جا زیستگاه بزرگ ماهیان است که وجودش قوت‌قلبی برای ماهیان جهان می‌باشد. این وسعت بی‌کرانه در بی‌کرانگی خود و بلور آب در جمعیت خود اتمام کننده‌ی جهانی می‌باشند که در مخیله‌ی آدمی بارها و بارها ظاهر شده است. اقیانوس آرام به تنهایی از همه خشکی‌های عالم بزرگتر و بلور آب از همه چیز رنگین‌تر و پُر معناتر. اقیانوس آرام و یا اقیانوس ظاهراً آرام خود را به مثابه حجتی بر قوانین طبیعت بارها و بارها نشان می‌دهد و حضور او را نه تنها در آبشارها حتا در فواره‌ها می‌توان حس کرد. اقیانوس ظاهراً آرام در همه‌ی پیچ‌وخم‌های آب‌گونه ظاهر می‌شود و آوای او از فاصله‌های دور همه جا به گوش هوش می‌توان شنید و را نیز ندای غمگین او را هنگامی که تَنَش را به ناآبذات‌ها می‌آلایند شنیده می‌شود. این زلال عظیم در کوچک‌های بی‌شمار هم خود را نمایان می‌سازد. بی‌جهت نیست که فروغ فرخزاد آن سُراینده‌ی حساس از جماعت آدمی می‌پرسد: آیا کسی هست که در عمق انجماد ایمان بیاورد به پاک‌ی آوای آب‌ها؟

همین پاک‌ی آوای آب‌هاست که ماهی سیاه کوچولوی به‌رنگی را برمی‌انگیزد در درون وضع موجود و شاید دشوار، طغیان کند. آب‌ها در جهت پاک‌ی و زلال بر امواج سوار می‌شوند و باز به قول فروغ در حالی‌که در گردونه‌ی طغیان خویش نشسته‌اند و نور سرخ ماه آن‌ها را بدرقه می‌کند.

در این‌جا سرود ملوانان دُن آرام به یاد می‌آید. سرود چنین است*

دُن آرام ما زیور از بیوگان جوان بسته است

من که دُن آرامم چه‌گونه گِل‌آلود نباشم

در اعماق من چشمه‌های سرد می‌جوشند

و در درونم ماهیان سپید می‌لوند*

در اینجا باز هم با مردمی روبه‌رو می‌شویم که می‌خواهند
بگویند آواهایی را شنیده‌اند به پاک‌ی صدای آب‌ها و
دریاهای بی‌پایان را درنور دیده‌اند تا گذرهای دو ماهی را
در امواج تجربه کنند.

فریدون شایان

01-01-2019

*رودخانه‌ای که در کرانه‌های ماورای قفقاز جریان دارد
*از کتاب دُن آرام نوشته‌ی شولوخوف. ترجمه‌ی به‌آذین